



**ПОСТАНОВЛЕНИЕ**  
**№14**

**КАРАР**  
**22.10.2021ел.**

**2021-2023 елларга Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районының Гулкин авыл жирлеге территориясендә жирләрден файдалану һәм аларны саклау муниципаль программасын раслау турында**

Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районының Гулкин авыл жирлеге территориясендә жирләрне саклауны гамәлгә ашыру максатында, Россия Федерациясе Жир кодексының 11, 13 статьялары, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2007 елның 06 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә, Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районының Гулкин авыл жирлеге Уставына таянып, Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районының Гулкин авыл жирлеге башкарма комитеты

**КАРАР БИРӘ:**

1. “2021-2023 елларга Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районының Гулкин авыл жирлеге территориясендә жирләрден файдалану һәм аларны саклау” муниципаль программасын расларга.
2. Әлеге карарны авыл жирлегенең мәгълүмат стендларында, Зэй муниципаль районы рәсми сайтының «Авыл жирлекләре» бүлегендә һәм Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында (PRAVO.TATARSTAN.RU) урнаштырырга.
3. Карар рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә.
4. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз җаваплылыгымда калдырам.

**Башкарма комитет житәкчесе**



**С.Д.Инькова**



Зэй муниципаль районының  
Гулкин авыл җирлеге башкарма  
комитетының  
2021 елның “22” октябрдәгә  
14 номерлы карарына кушымта.

**“2021-2023 елларга Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районының Гулкин  
авыл җирлеге территориясендә җирләрдән файдалану һәм аларны саклау”  
муниципаль программасы**

**Программаның паспорты**

Программаны эшләү өчен нигез	РФ Җир кодексы, «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль закон				
Заказчы	Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районының Гулкин авыл җирлеге башкарма комитеты				
Программаны төп эшләүче	Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районының Гулкин авыл җирлеге башкарма комитеты				
Программаның төп максаты	Гулкин авыл җирлеге җирләрен саклау һәм алардан нәтижәле файдалану чараларын гамәлгә ашыру				
Программаның билгеләнеше	Гулкин авыл җирлеге җирләрен саклау мәсьәләләрен хәл итү				
Программаны гамәлгә ашыру срогы	2021-2023 еллар				
Көтелә торган нәтижәләр	Бозылган җирләргә торгызу, халыкның экологик иминлеген һәм көнкүреш сыйфатын яхшырту				
Программаны гамәлгә ашыруны контрольдә тоту	Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районының Гулкин авыл җирлеге башкарма комитеты				
Программаны гамәлгә ашыру механизмы	Җирләргә саклау һәм алардан нәтижәле файдалану буенча җир хужаларының һәм кулланучыларның эшчәнлеген координацияләү Гулкин авыл җирлеге башкарма комитеты тарафыннан гамәлгә ашырыла. Программаны төгәлләштерү кирәк булган саен уздырыла				
Программаны финанслау күләмнәре һәм чыганаclarы, елларга бүлөп	Финанслау чыганагы	Еллар			Тормыш ка ашыру чорында барлыгы
		2021	2022	2023	
	Җирле бюджет	1000,00 сум	1000,00 сум	1000,00 сум	3000,00 сум
Искәрмә: финанслау күләме фаразланган характерда һәм муниципаль бюджет мөмкинлекләрен исәпкә алып, ел саен төзәтмәләр кертелергә тиеш.					

## **1. Муниципаль программаны тормышка ашырунын тиешле өлкәсендә ағымдагы торышка характеристика һәм төп проблемалар**

Жир - әйләнә-тирә мохитнең мөһим өлеше, аннан файдалану башка табигать объектлары: хайваннар, урманнар, үсемлекләр дөньясы, сулар, фйдалы казылмалар һәм жир асты байлыкларының башка кыйммәтләре белән бәйле. Жирдән файдаланмыйча һәм аны сакламыйча гына башка табигый ресурслардан файдалану мөмкин түгел. Жиргә карата хужасыз караш озак көттерми, зыян сала яки якин киләчәктә әйләнә-тирә мохиткә зарар китерә, жирнең өске катламы - туфракны жимерүгә, аның химик һәм радиоактив пычрануына гына түгел, ә бөтен табигать комплексының экологик начараюына китерергә мөмкин.

“2021-2023 елларга Татарстан Республикасы Зәй муниципаль районының Гулкин авыл жирлеге территориясендә жирләрдән файдалану һәм аларны саклау” муниципаль программасы (алга таба – Программа) жир ресурсларыннан нәтижәле һәм рациональ файдалану һәм икътисадны ныгыту мәнфәгатьләрендә идарә итү буенча дәүләт сәясәтен тормышка ашыруны тәмин итә торган жирләрне куллану һәм саклау өчен уңай шартлар тудыруга юнәлдерелгән.

Жир фондының шактый күләмен төрле максатларда файдалану әйләнә-тирә мохит экосистемасының барлык звеноларының табигый бөтенлеген саклау буенча билгеле бер бурычлар йөкли. Табигатьтә барысы да үзара бәйләнгән. Шуна күрә бер звеноның дәрәс эшчәнлеген бозу, урман булсынмы ул, хайваннар дөньясы, жир булсынмы, экосистеманың дисбалансына һәм бөтенлеге бозылуга китерә.

Жирдән рациональ файдаланмау, аңа куллану объекты итеп һәм хужасыз караш ул башкара торган функцияләр бозылуга, табигый үзлекләреннә кимүенә китерә.

Жирләрдән рациональ файдалану тәмин ителгәндә генә жирләрне саклау нәтижәле була ала.

Жирлекнең тотрыклы социаль-икътисадый үсеш проблемалары һәм жирлек халкының экологик яктан имин яшәеше хәзерге этапта жирләрне саклау һәм файдалану мәсьәләләрен хәл итү белән тыгыз бәйләнгән.

Жирлек территориясендә төрлечә рөхсәт ителгән файдаланудагы жир кишәрлекләре бар.

Авыл хужалыгы жирләренә кергән авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр аеруча кыйммәтле санала.

Жирлек территориясендәге көтүлекләр техник торышы буенча нигездә чиста дип санала. Көтүлекләр шәхси ярдәмче хужалыклар тарафыннан файдаланыла.

Көтүлекләрдәге яшел азыктан кулланучыларның барысын да исәпкә алганда, табигый көтүлекләргә кытлык юк. Жирлекнең барлык көтүлекләрендә яшел үлән житәрлек.

Жирләреннә экологик торышы уртача яхшы дип бәяләнә, әмма стихияле төстә барлыкка килгән рөхсәтсез чүплекләр әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясый һәм экологик хәлне катлауландыра.

## 2. Муниципаль программаны тормышка ашыруның максатлары, бурычлары һәм максатчан күрсәткечләре, сроклары һәм этаплары

Жирлек территориясендә жирләрдән файдалану һәм саклау өлкәсендә муниципаль сәясәтнең төп принциплары булып түбәндәгеләр тора: жирлек башкарма комитеты эшчәнлегенең законлылыгы һәм ачыклыгы, хисапчылык һәм контроль, нәтижелелек.

Муниципаль программаның максаты жирләрне һәм туфракны пычрату, ярлыландыру, деградацияләү, бозу, юк итү һәм жиргә һәм туфракка башка тискәре йогынтыны кисәтү, булдырмый калудан, шулай ук жирләрдән, шул исәптән авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләрдә туфракның уңдырышлылыгын торгызу һәм жирләрне яхшырту өчен, рациональ файдалануны тәмин итүдән гыйбарәт.

Куелган максатларга ирешү өчен түбәндәге бурычларны хәл итү күздә тотыла:

- житештерү һәм куллану калдыклары белән эш итү өлкәсендә эшчәнлекне оптимальләштерү;
- жирләрдән файдалану һәм саклауның нәтижелелеген арттыру, жирләрдән рациональ файдалануны һәм саклауны оештыру;
- яшел үсентеләрне саклау һәм торгызу;
- жирләрне инвентаризацияләү.

Жирләрне инвентаризацияләү жирләрне деградацияләү, пычрату, чүпләү, бозу, хужалык эшчәнлегенең башка тискәре (зарарлы) йогынтысын булдырмау, максатчан кулланылмаган яки кулланылмаган жир кишәрлекләрен, жирләрнең башка характеристикаларын рөхсәт ителгәнчә файдаланылмауны ачыклау максатыннан башкарыла.

Әлеге программаны тормышка ашыру жирдән файдалануны тәртипкә салуга, яна жир кишәрлекләрен әйләнешкә кертүгә, авыл жирлегенең инвестицион жәлеп итүчәнлеген арттыруга, икътисадны үстерүгә, жирләрне нәтижелә файдалануга һәм саклауга ярдәм итәчәк.

Программа чараларын үтәү нәтижәсендә түбәндәгеләр тәмин ителәчәк:

- 1) торак пунктларны төзекләндерү;
- 2) жирләрнең сыйфат характеристикаларын яхшыру;
- 3) жирләрдән нәтижелә файдалану.

Программаны гамәлгә ашыру срогы - 2021-2023 еллар.

## 3. Программаны ресурслар белән тәмин итү

Программаны гамәлгә ашыру жирле бюджет акчалары хисабына башкарыла. Программаны тормышка ашыруга бүлеп бирелә торган акчаларның еллык күләме чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турында Совет карары белән раслана.

Программада каралган чаралар исемлегенә жирлек башкарма комитеты тарафыннан төзәтелергә мөмкин.

Чыганаclar һәм чыгымнар юнәлешләре	Финанслау күләме			
	Барысы	шул исәптән елларга бүлеп		
		2021	2022	2023
Жирле бюджет	3000,00	1000,00 сум	1000,00 сум	1000,00 сум

#### 4.Муниципаль программаның төп чаралары исемлеге

Муниципаль программа кысаларында Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районының Гулкин авыл жирлеге территориясендә жирләрне саклауның һәм алардан файдалануның нәтижелелеген арттыру буенча түбәндәге чаралар планлаштырылган:

N п/п	Чараның исеме	Финанслау чыганагы	Башкаручы	Башкару срогы	Жаваплы зат
1.	Жирлек территориясендә жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төре нигезендә файдаланмау яисә алардан файдаланмау фактларын ачыклау максатында жир кишәрлекләрен карау	Финансламыйча	Авыл жирлеге башкарма комитеты	Ел саен 1 июльгә кадәр	Башкарма комитет житәкчесе
2.	Авыл жирлеге территориясендә жирдән файдалану тәртибен жайга сала торган норматив актларның үтәлешен тикшерү	Финансламыйча	Авыл жирлеге башкарма комитеты	2021-2023 еллар	Башкарма комитет житәкчесе
3.	Россия Федерациясенең һәм Татарстан Республикасының жир законнары нормаларын гражданнар жыеннарында аңлату	Финансламыйча	Авыл жирлеге башлыгы	Елга бер мәртәбә	Авыл жирлеге башлыгы
4.	Жирлекнең торак пунктлары территорияләрен төзекләндерү һәм яшелләндерү	Авыл жирлеге бюджеты	Авыл жирлеге башкарма комитеты	2021-2023 еллар	Башкарма комитет житәкчесе
5.	Авыл хужалыгы жирләрен агачлар һәм куаклар, чүп үләннәре басып китүдән саклау һәм зарарлы организмнардан яклау чаралары үткөрү	Жирдән файдаланучыларның үз средстволары	Жирнең урнашу урыны буенча	Даими	Оешма житәкчеләре, шәхси затлар